

Проблемне завдання, на відміну від проблемного питання, містить додаткову інформацію і при необхідності деякі орієнтири для її вирішення.

Рівень складності, характер проблем залежить від підготовленості тих, хто навчається, теми, яка вивчається та інших обставин.

Таким чином, проблемну ситуацію, що може включати розв'язання проблемних завдань і обговорення проблемних питань, координує викладач (іноді звертаючись до слухачів, організовуючи обмін думками).

Викладач повинен продемонструвати логіку, методику вирішення протиріччя, виходячи з діалектичного методу пізнання складних явищ.

На лекції проблемного характеру слухачі знаходяться у постійному процесі співмислення з лектором і у підсумку стають співавторами при вирішенні проблемних завдань. Це безумовно дає позитивний результат:

1. знання, що були засвоєні таким чином, стають здобутком слухачів, тобто певною мірою знаннями-переконаннями;

2. засвоєні активно знання краще запам'ятовуються, тому що були засвоєні активно і легко актуалізуються, більш гнучкі і мають здатність бути використаними в інших ситуаціях (ефект розвитку творчого мислення);

3. вирішення проблемних завдань є своєрідним тренажером у розвитку інтелекту(розвиваючий ефект);

4. подібного роду лекція підвищує інтерес до її змісту і посилює професійну підготовку (ефект психологічної підготовки до наступної професійної діяльності).

Ізарова І. О., канд. юрид. наук, доцент
кафедри цивільного та трудового права

НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Тільки той юрист стоїть на висоті свого покликання, у якого достатньо розвинене історичне почуття, і для якого право є не мертвим зібранням сухих логічних формул, а однією із життєвих

сил, яка визначає порядок діяльності людського суспільства, яка є направленою на задоволення всіх його потреб, починаючи із найнижчих і закінчуючи найвищими. Для розвитку в собі цього історичного почуття і для розуміння істинного смислу юридичних норм кожен досвідчений юрист повинен бути знайомий із історією права.

В. М. Хвостов, Історія римського права

Модернізація вищої освіти є завданням не тільки загальнодержавного значення, але й кожного навчального закладу. Впровадження і використання нових підходів у навчальному процесі дозволить удосконалити сучасну методику навчання, підвищити загальний рівень досвідченості педагогічних працівників та студентів.

Римське приватне право є однією із основних дисциплін, які вивчаються на всіх юридичних факультетах. Саме завдяки знанням із римського приватного права, яке є основою сучасного цивільного права, будь-яка система чинного права може стати доступною для правильного розуміння. Вивчення історичного процесу розвитку римського права покаже, якими причинами викликана та чи інша норма, якій життєвій меті вона служить, адже, не знаючи цього, ми не зможемо уявити собі дійсного значення юридичної норми, а це вкрай необхідно для правильного розуміння і практичного застосування права.

Створенню майже всіх сучасних інститутів цивільного права — права власності, зобов'язань, договорів, спадкового права і ще низки інших ми завдячуємо римлянам. Саме римські юристи і претори сформували ефективну систему захисту прав та інтересів громадян, держави і міжнародної спільноти на засадах справедливості, гуманності, рівності всіх перед законом.

Для поступового і глибокого оволодіння знанням із юридичних наук студенти забезпечені плавним переходом з одного рівня навчання на інший, не втрачаючи при цьому необхідних знань, умінь і навичок: вивченню цивільного права і цивільного процесуального права України передуює вивчення римського приватного права. У світлі реформування національного цивільного законодавства ми повернулися до багатьох споконвічних римських правових інститутів та основоположних принципів, насамперед, до принципу справедливості, розумності, добросовісності; повернулися до основних правових інститутів права приватної власності, сервітутів, розгалуженої системи зобов'язань і договорів, внаслідок чого не зникає інтерес до джерел цивільного права та передумов його виникнення у

давньоримській державі, у народу, найбільш обдарованого в юридичному відношенні з усіх давніх і нових народів. Вивчення цього досвіду, а також коренів цивілістичних інституцій є основним завданням студента юридичного факультету. Подібна взаємодія призводить до поставленої мети — успішного формування високо свідомого фахівця із професійними знаннями.

Римське приватне право завжди викликало і буде викликати інтерес науковців, адже, як зазначив видатний німецький історик, римському народу вдалося довше, ніж іншим народам, здійснювати вдаль і ефективне самоуправління, що є найвидатнішим та наймудрішим результатом ефективної діяльності людей. Сьогодні римське право вивчається майже на всіх юридичних факультетах. Багато молодих науковців присвячують свої дослідження саме вивченню та аналізу інститутів та явищ римського права. Все це свідчить про те, що правова наука наполегливо шукає шляхи подолання існуючих проблем і прогалин у національному законодавстві і формує необхідні умови для відродження професійної та високоморальної правової свідомості, досконалої юридичної техніки та задля створення ефективної правової системи в Україні.

Але для удосконалення процесу навчання слід, безумовно, впроваджувати нові науково-інноваційні підходи до вивчення римського приватного права. Тут, безумовно, важливе значення має підготовка навчальних посібників та підручників на кафедрі цивільного та трудового права, в яких відображуються основні підходи та погляди, висвітлено сучасну цивілістичну доктрину, а також погляди на проблемні питання, питання юридичної практики.

Вивчення римського приватного права майбутніми юристами на першому курсі, на жаль, залишається не достатньо ефективною сучасною практикою юридичних вузів, адже йдеться, передусім, про осмислення складних речей — витоків юриспруденції, основ юридичного мислення, специфіки права, способів і методів юридичної техніки та інше. Але при цьому слід докласти максимальних зусиль для формування позитивної правосвідомості та світогляду у майбутніх фахівців, використовуючи цінні надбання римського права.

Внаслідок цього основні підходи до вивчення римського приватного права слід теж пов'язувати із вказаними обставинами. Пропонується підготовка та впровадження у навчальний процес наступних підходів:

1. Проведення міждисциплінарних семінарів за участі фахівців з історії України, світової історії, а також історії держави і права, де обговорювалися б основні проблемні питання значення римського права в історичному контексті.

2. Проведення семінарів-дискусій із обговорення тем, пов'язаних із розумінням значення та ролі римської філософської та грецької філософської думки та їх визначальний вплив на формування римської правової системи за участі фахівців із філософії, філософії права, а також літературознавства та мовознавства.

3. Підготовка візуальних схем та таблиць із порівнянням правових інститутів і явищ римського приватного права та чинного цивільного і цивільного процесуального права.

4. Створення умов для найповнішого розкриття творчого потенціалу студентів, індивідуальним завданням для яких можуть стати, зокрема, авторський переклад текстів римських юристів українською мовою.

Саме в процесі вивчення римського приватного права можна прослідкувати правильність вибору майбутньої професії, рівень творчого потенціалу студента, його емоційне та особисте ставлення до основ права, а також ціннісні орієнтації, що, безумовно, стане корисним для подальшого виховання та навчання.

Хочеться, підсумовуючи, зазначити, що вивчення римського приватного права є основою підвищення рівня правосвідомості майбутніх юристів, істотного розширення їх світогляду, формування професійних навичок та вмінь, яких з успіхом можна навчатися у римських юристів.

Ільницька Н. Ф., старш. викл.
кафедри теорії та історії держави і права

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВИКЛАДАЧА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

На сьогоднішній день викладання навчальних дисциплін в університетах вимагає не лише викладення навчального матеріалу, необхідного для ознайомлення та набуття студентами знань з відповідного предмету, але й висвітлення проблемних питань, що існують у певній галузі знань, ознайомлення слухачів з останніми досягненнями науки та особливостями практичного застосування отриманих знань.